

Vuoden 2008 Euroopan rakennusperintöpäivien huomion kohteena ovat seurojen ja työväenyhdistysten talot. Kaikilla seurantaloidella toivotaan järjestettävien tapahtumien päivien aikana. Seurantalosta kautta voi lähestyä niin nykypäivän kansalaistoimintaa kuin kansakuntamme historiaa.

Seuratalo on arkkitehtuuriltaan kiinnostava, helposti tunnistettava rakennustyyppi. Seurantalot ovat kansanrakentamista parhaimmillaan.

Tietoa ja tapahtumia

- Rakennusperintöpäiviä vietetään 12.–14. syyskuuta.
- Vuonna 2008 seurantaloidella järjestetään tilaisuuksia talon toiminnan ja historian esittelemiseksi.
- Opastetut kierrokset, näyttelyt, seminaarit, työnäytökset ja talkoot sopivat rakennusperintöpäivien viettoon.
- Kotisivut ja tapahtumakalenteri: www.rakennusperinto.fi.

Kurikan työväenyhdistyksen talo.

Kuva: Museovirasto

Kirja tausta-aineistoksi

Tapahtumanjärjestäjien tueksi tuotetaan seurantalosta käsittelevä kirja *Yhdessä rakennetut* ja juliste, jolla voi mainostaa paikallista tapahtumaa. Kirja ja juliste ovat maksuttomia ja tilattaessa tapahtumanjärjestäjien käytettävissä.

Lohtajan nuorisoseuratalo vuonna 1946.

Kuva: Museovirasto

Seurantalot ja Suomi

Seurantalot ovat aatteellisten yhdistysten kokoontumistiloikseen rakentamia taloja. Niitä ovat rakentaneet mm. työväenyhdistykset, nuoriso-, maamies- ja urheiluseurat, suojeluskunnat sekä kotiseutu- ja marttayhdistykset. Taloja on nykyisin noin 2500. Huomattava osa taloista on ehtinyt tuhoutua vuosikymmenten mittaan.

Ensimmäiset seurantalot rakennettiin 1880-luvulla, jolloin sekä työväenliike että suomalaiskansallinen liike olivat kasvussa. Yhdistyksissä eri säätyjen jäsenet hankkivat sivistystä ja ottivat vastuuta oman yhteisönsä asioista verrattain tasavertaisina.

Turun VPK:n talo.

Kuva: Lenti Pakkala

Vapaalokunnat ja raittiusseurat alkoivat ensimmäisinä rakentaa toiminnalleen taloja. Kiivaimmin taloja valmistui noin sata vuotta sitten. Pelkästään työväenyhdistykset rakensivat Suomessa 1900-luvun alussa jopa 150 taloa vuosittain.

Seurantalot ovat tärkeitä suomalaisen kansalaisyhteiskunnan synnyn muistomerkkejä. Ne tarjoavat paikan kertomuksille Suomen kehityksestä itsenäiseksi valtioksi. Kansanliikkeiden jopa sanotaan luoneen Suomen kansakunnan.

Näytelmä Lieksan työväentalolla.

Kuva: Museovirasto

Teatteria, politiikkaa ja perhetapahtumia

Moni poliitikkomme on kouliintunut tehtävänsä seurantalossa ja moni ammattiteatteri on syntynyt seurantalojen harrastajateatterista. Seurantaloissa on tanssittu, soitettu ja laulettu, voimisteltu ja leikitty, pidetty kärejä ja neuvotteluja, käyty myyjäisissä ja juhlissa.

Seurantalot ovat eläviä paikallisia kulttuurikeskuksia ja yhteisöllisen toiminnan koteja. Monesti seuratalo on koko kylän ainoa kokoontumispaikka. Lisäksi ne ovat suosittuja häiden ja muiden perhetapahtumien viettopaikkoja. Seurantalojen kotisivuilta voi etsiä sopivan tilan juhlilleen.

Kansanrakentamisesta Alvar Aaltoon

Valtaosa seurantaloista rakennettiin perinteiseen kansan tapaan. Talot mukailevat rakentamisajankohtansa tyyliasuuntauksia, kuten uusrenessanssia, kansallisromantiikkaa ja funktionalismia.

Etenkin kaupunkien seurantaloissa tavoiteltiin toisinaan jopa palatsimaista loistokkuutta. Suunnittelijoiden joukossa on maamme nimekkäimpiä arkkitehteja kuten Theodor Höijer, Eliel Saarinen ja Alvar Aalto.

Noin neljäsosa Suomen seurantaloista on luokiteltu kulttuurihistoriallisesti arvokkaiksi rakennuksiksi.

Kuva: Lauri Pukkonen

Euran Pirtti.

Talkoilla kohennetaan taloa ja henkeä

Pääosa taloista on rakennettu talkoilla. Talkoilla niitä myös korjataan. Seurantalojen korjaamista avustetaan vuosittain valtion varoista, mutta talkoilla on edelleen suuri merkitys. Talkoot kohentavat talojen kuntoa, mutta ne kohottavat myös seurantalohenkeä. Yhdessä korjatusta talosta tulee kaikille läheinen paikka.

Aatteelliset yhdistykset rakentavat enää ani harvoin kokonaan uusia rakennuksia toiminnalleen. Kyläyhdistykset saavat toisinaan haltuunsa vanhoja kansakouluja ja synnyttävät näin uusia seurantaloja.

Euroopan rakennusperintöpäivät – European Heritage Days

Euroopan rakennusperintöpäiviä, englanniksi European Heritage Days, vietetään Euroopan neuvoston ja Euroopan komission aloitteesta. Kansainvälisestä koordinaatiosta vastaa Europa Nostra -kulttuuriperintöjärjestö. Päiviä vietetään syksyisin 49 maassa.

Arviolta 20 miljoonaa ihmistä osallistuu vuosittain päivien viettämiseen. Suomessa järjestetään joka vuosi noin 200 rakennusperintöpäivien tapahtumaa.

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ
SUOMEN KOTISEUTULIIITTO
OPETUSHALLITUS
MUSEOVIRASTO
SUOMEN KUNTALIITTO
SUOMEN ARKKITEHTILIITTO
FINLANDS SVENSKA HEMBYGDSFÖRBUND
FINLANDS SVENSKA MARTHAFÖRBUND
FINLANDS SVENSKA UNGDOMSFÖRBUND
KANSANTALOJEN LIITTO
OPETUSMINISTERIÖ
PROAGRIA MAASEUTUKESKUSTEN LIITTO
MARTTALIITTO
RAITTIUDEN YSTÄVÄT
SUOMEN KESKUSTA
SUOMEN KYLÄTOIMINTA
SUOMEN NUORISOEUROJEN LIITTO
SUOMEN PELASTUSALAN KESKUSJÄRJESTÖ
SUOMEN SOSIALIDEMOKRAATTINEN PUOLUE.

www.rakennusperinto.fi > Euroopan rakennusperintöpäivät
www.seurantalot.fi
www.ehd.coe.int

Suomen Kotiseutuliitto
Anna-Maija Halme
puh. (09) 6126 3225
erp@suomenkotiseutuliitto.fi

Ympäristöministeriö
Elina Penttinen
puh. 0400 143 956
erp.ym@ymparisto.fi

Seurantalo

Euroopan rakennusperintöpäivät

S U O M A L A I S E T S E U R A N T A L O T

Karhula Nakkilassa.

Kuva: Lauri Pukkonen

ELÄVÄÄ PAIKALLISHISTORIAA
KANSALAISTOIMINTAA
RAKENNUSPERINTÖÄ